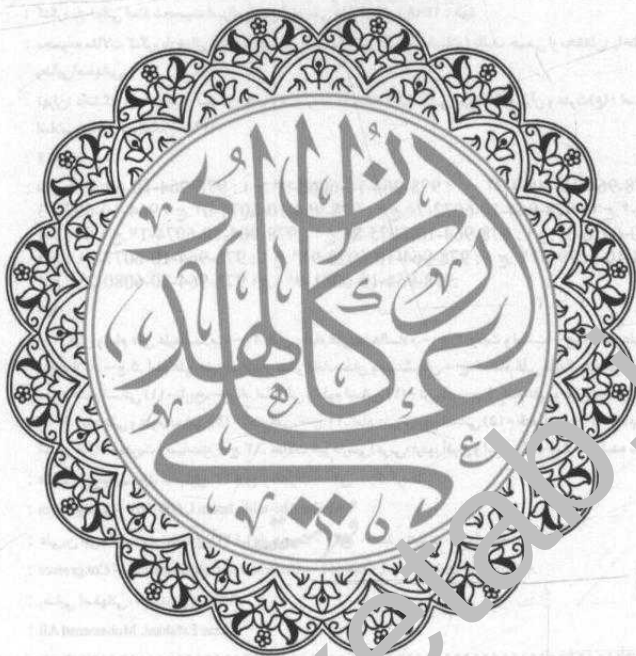

۲۰۸۰۶۱۹

کنگره بازخوا ابعاد شخصی امام علی

جلد هشتم

مجموعه مقالات کنگره بازخوانی ابعاد شخصیتی امام علی

امام علی

امام علی و علوم انسانی (۲) - تربیت

به کوشش جمعی از محققان

فهرست

۵	فهرست
۲۱	مقدمه دبیر علمی کنگره
۳۱	مقدمه رئیس شورای سیاست‌گذاری
۳۵	۱. مبانی، اصول و روش‌های تربیتی از منظر امام علی (علیه السلام) با تأکید بر خطبه‌یک نهج البلاغه
۳۷	چکیده
۳۸	مقدمه
۳۹	روش پژوهش
۴۰	پیشینه
۴۱	مفهوم‌شناسی
۴۱	مبانی:
۴۵	مبنای اصلی در تربیت
۴۵	خداشناسی و ایمان به او
۴۶	اعتقاد به جهان‌شناسی الهی
۴۷	۳. اعتقاد به وجود ملائکه در تحول نظام آفرینش

- ۴۸ ۴. اعتقاد به وجود پیامبر ﷺ
- ۴۹ ۵. اعتقاد به وجود پیامبران الهی
- ۴۹ ۶. اعتقاد به قرآن کریم و عمل به آن
- ۵۰ ۷. اعتقاد به وجود امامان معصومین علیهم السلام
- ۵۰ اصول تربیتی
- ۵۱ ۱. شناخت موجودات و اصل خلقت آنها
- ۵۲ ۲. ایجاد تزکیه، تهذیب نفس در خود
- ۵۳ ۳. ایجاد صفات پیامبر گرامی اسلام در مربی و انتقال آن به متربی و عمل دادن متربی به مربی
- ۵۳ روش های تربیتی
- ۵۳ شکر و سپاس
- ۵۴ روش استدلالی
- ۵۴ ۴. عقلانی، تفکر و مشاهد
- ۵۵ ۵. مشاهده صفات خداوند در صفت خود
- ۵۵ ۶. آشنایی با خود پندیده ها
- ۵۶ ۷. مطالعه متون مربوط به قرآن و نهج البلاغه و فواید آن با زبانی ساده و نرم در قالب شعر و داستان به کودکان
- ۵۶ نتیجه
- ۵۹ ۲. وظایف مربی در تعلیم و تربیت از منظر امام علی (علیه السلام) (با تاکید بر نهج البلاغه)
- ۶۱ چکیده
- ۶۲ مقدمه
- ۶۳ روش پژوهش
- ۶۴ یافته ها
- ۶۴ ۱. پیشینه
- ۶۵ ۲. وظایف مربی در تعلیم و تربیت از منظر امام علی علیه السلام در نهج البلاغه
- ۶۵ الف) خودسازی
- ۶۶ ب) کسب معرفت و تقوای الهی برای رسیدن به قرب الی الله
- ۶۸ ج) جاری کردن نام خدا بر زبان
- ۶۸ د) شناساندن یگانه معبود هستی به متعلمان

هـ)	داشتن اخلاص در کار	۶۹
و)	برقراری ارتباط مطلوب با متریان	۶۹
ز)	آموختن کتاب خداوند متعال به مربی همراه با تفسیر آن	۷۰
ح)	صداقت در کلام مربی	۷۱
ط)	شتاب کردن در تربیت مربی	۷۱
ی)	شناخت ویژگی های مربی در ابعاد گوناگون	۷۲
ک)	آگاه کردن ذهن مربی نسبت به دنیا و واقعیت های آن	۷۳
ل)	مربی با جزئی از وجود خود دانستن	۷۴
م)	شناخت مخلوقات خدا و آشنا کردن متریان با پدیده های خلقت	۷۵
ن)	خواندن آثار و نظرها و تجارب مربوط به پیشینیان و تفکر در آن ها و انتخاب بهترین و سودمندترین آن ها	۷۶
س)	داشتن هدف	۷۶
ع)	شناخت پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و عمل به سیره او	۷۷
	نتیجه	۷۸
۳.	روش های تربیتی در نامه سی و یکم نهج البلاغه	۸۱
	چکیده	۸۳
	مقدمه	۸۳
	پیشینه	۸۴
۱.	مفهوم شناسی	۸۵
	الف. روش	۸۵
	ب. تربیت	۸۶
	یک. روش موعظه، پند و اندرز	۸۷
	دو. روش آموزش حکمت	۸۹
	سه. روش محبت	۸۹
	چهار. روش داستان	۹۰
	پنج. روش عبرت آموزی	۹۱
	شش. امریه معروف و نهی از منکر	۹۳
	هفت. روش تحمیل به نفس	۹۴

هشت. دعا و نیایش.....	۹۵
نُه. روش توبه.....	۹۵
ده. روش مجازات به قدر خطا.....	۹۷
یازده. روش مبالغه در پاداش.....	۹۸
دوازده. روش اعطایی بینش.....	۹۹
سیزده. روش تمثیل.....	۹۹
نتیجه.....	۱۰۱
۴. شاخه ها- تربیت محور بودن حکومت علوی.....	۱۰۳
چکیده.....	۱۰۵
مقدمه.....	۱۰۶
پیشینه.....	۱۰۷
شاخصه های تربیت محور بودن حکومت امام علی علیه السلام.....	۱۰۸
قرآن، مبنای حکومت تربیتی علوم.....	۱۰۸
تذکر و توجه همیشگی به قیامت.....	۱۰۹
اهتمام به برطرف کردن شبهات و موانع تربیت.....	۱۱۰
تربیت مستمر کارگزاران حکومت.....	۱۱۲
تأکید مستمر بر روش های تربیتی در حکومت.....	۱۱۲
تأکید بر اصل اختیار.....	۱۱۳
استفاده از روش های تربیتی در مواجهه با دشمنان.....	۱۱۴
استفاده از عبرت ها و تأکید بر آن در عرصه حکومت داری.....	۱۱۴
استفاده از روش الگویی در رفتار حکومتی در عرصه های اقتصادی، سیاسی و.....	۱۱۵
نتیجه.....	۱۱۶
۵. بازخوانی مفاهیم راهبردی عهدنامه مالک اشتر.....	۱۱۹
چکیده.....	۱۲۱
مقدمه.....	۱۲۱
پیشینه.....	۱۲۲
۱. کلیات و مفهوم شناسی.....	۱۲۳
الف) راهبرد.....	۱۲۳

۱۲۳.....	ب) عهدنامه مالک اشتر
۱۲۴.....	ج) مالک اشتر
۱۲۵.....	۲. نکات راهبردی عهدنامه مالک اشتر
۱۲۶.....	الف) مبانی زمامداری و مدیریت
۱۲۶.....	یک. مدیریت از پایگاه بندگی خدا (خداشناسی)
۱۲۷.....	دو. کرامت ذاتی انسان و نفی تبعیض و نابرابری (انسان‌شناسی)
۱۲۸.....	سه. نگاه همه‌جانبه به همه اقشار اجتماعی (جامعه‌شناسی)
۱۲۹.....	چهار. دانش‌شناسی
۱۲۹.....	پنج. امانت‌بودن مسئولیت سازمانی
۱۳۰.....	ب) اصول زمامداری و مدیریت
۱۳۰.....	یک. اصل شایسته‌سالاری و وقت در گزینش افراد
۱۳۱.....	دو. اصل توجه به عدل و آبادی
۱۳۲.....	سه. اصل عدالت و انصاف
۱۳۳.....	چهار. اصل همدلی و مهربانی
۱۳۴.....	پنج. اصل صداقت
۱۳۵.....	شش. اصل مشورت
۱۳۶.....	نبایدهای مشورت
۱۳۷.....	هفت. اصل قانون‌مداری
۱۳۸.....	هشت. اصل کنترل و نظارت
۱۳۹.....	خودکنترلی
۱۴۰.....	ج) روش‌های زمامداری و مدیریت
۱۴۰.....	یک. الگوگیری از پیامبر، امامان و فرمانروایان دادگر
۱۴۱.....	دو. مدیریت زمان و انجام به‌موقع کارها
۱۴۲.....	سه. مباشرت در انجام برخی کارهای مهم
۱۴۲.....	چهار. ارتباط مستقیم با زیردستان
۱۴۴.....	پنج. توجه به کیفیت به جای کمیت
۱۴۴.....	شش. توجه به صنعت و تجارت
۱۴۵.....	هفت. تشویق و تنبیه

۱۴۶.....	د) توصیه های اخلاقی برای زمامداران.....
۱۴۶.....	یک. رسیدگی به محرومان و اقشار ضعیف جامعه.....
۱۴۷.....	دو. گذشت و پوزش پذیری.....
۱۴۷.....	سه. ضرورت رازداری و پرهیز از عیب جویی.....
۱۴۸.....	چهار. خیرخواهی.....
۱۴۸.....	نتیجه.....
۱۵۱.....	۶. کرامت انسان از نگاه امام علی علیه السلام
۱۵۳.....	چکیده.....
۱۵۳.....	مقدمه.....
۱۵۵.....	پیشینه.....
۱۵۶.....	مفهوم شناسی کرامت.....
۱۵۷.....	مراتب کرامت انسانی.....
۱۵۸.....	الف) کرامت اولیه انسان.....
۱۶۱.....	ب) کرامت ثانویه انسان.....
۱۶۲.....	کرامت اولیه انسان در نگاه امام علی علیه السلام
۱۶۳.....	۱. عوامل کرامت اولیه انسان در نگاه امام علی علیه السلام
۱۶۳.....	الف) برخورداری از روح الهی.....
۱۶۴.....	ب) تفکر و تعقل.....
۱۶۴.....	ج) سجده فرشتگان بر انسان.....
۱۶۵.....	د) آزادگی و جویت انسان.....
۱۶۶.....	۲. آثار کرامت اولیه انسان در نگاه امام علی علیه السلام
۱۶۷.....	الف) هدایت تشریعی.....
۱۶۸.....	ب) حقوق بشر.....
۱۷۱.....	کرامت ثانویه انسان در نگاه امام علی علیه السلام
۱۷۱.....	۱. عوامل کرامت ثانویه انسان در نگاه امام علی علیه السلام
۱۷۱.....	الف) اسلام.....
۱۷۲.....	ب) ایمان.....

۱۷۳.....	ج) عمل صالح
۱۷۴.....	د) تقوا
۱۷۵.....	ه) توکل
۱۷۵.....	۲. آثار کرامت ثانویه انسان در نگاه امام علی علیه السلام
۱۷۶.....	الف) جود
۱۷۶.....	ب) عفو
۱۷۶.....	ج) احسان
۱۷۷.....	نیک نطقی
۱۷۷.....	د) نیکویی سخن
۱۷۸.....	و) صلح و صلح
۱۷۸.....	ز) صبر
۱۷۸.....	ح) شکرگزاری
۱۷۸.....	ط) بزرگ شمردن آبرو
۱۷۹.....	ی) کوچک شمردن دنیا
۱۷۹.....	ک) خوار شمردن خواهش های نفسان
۱۷۹.....	ل) دوری از گناه
۱۸۰.....	م) دوری از حسد
۱۸۰.....	ن) دوری از اختلاف
۱۸۰.....	نتیجه
۱۸۷.....	۷. رویکرد عملی امیرالمؤمنین علی علیه السلام به کرامت انسانی
۱۸۹.....	چکیده
۱۹۰.....	مقدمه
۱۹۰.....	۱. پیشینه
۱۹۱.....	۲. مفهوم شناسی کرامت انسانی
۱۹۱.....	الف) تعریف لغوی کرامت
۱۹۱.....	ب) کرامت انسان در قرآن
۱۹۲.....	۳. کرامت انسان در سیره عملی و گفتار امیرالمؤمنین علی علیه السلام
۱۹۲.....	الف) مواهب الهی، برابری اجتماعی و کرامت انسانی

مقدمه دیر علمی کنکره

درآمد

قال رسول الله ﷺ: «مَنْ كُنْزٌ لَّاهُ فَعَلَى مَوْلَاهُ»

چهارده قرن قبل، نور اسلام را جهان تايد و وحی قرآن قلب پیامبر اسلام ﷺ را منور ساخت و این نور بر قلب یار و همسر ایشان حضرت علی بن ابی طالب ﷺ منعکس گردید و در قالب امامت و ولایت او بر جهانبین عرضه شد. در قرآن کریم بیش از هفتصد آیه در مورد امام علی ﷺ تفسیر، تأویل و یا تطبیق شده است که پیوند عمیق ایشان را با وحی قرآن نشان می دهد.

امام علی ﷺ نوری الهی است که بعد از پیامبر ﷺ بری های تشریف جلوه گر شد و در ابعاد معنوی، علمی و... راه بشر را روشن کرده و او را به سعادت راهنمایی می شود.

نهج البلاغه اوست که شیوه های تربیت انسان، روابط اجتماعی، اقتصاد، سیاسی، مدیریتی و... را به صورت کلی و راهبردی (و گاهی به صورت جزئی) بیان کرده است. رهنمودهای امام علی ﷺ به علوم بشری، به ویژه علوم انسانی جهت دهی می کند تا از این طریق هدایت همه جانبه انسان را محقق سازد و از انحرافات جلوه گیری کند که در اثر علم ناقص بشری حاصل می شود؛ همان طور که ولایت باطنی و معنوی امام علی ﷺ و فرزندان معصومش دست انسان ها را می گیرد و در ساحت های مختلف زندگی معنوی راهبری می کند تا انسان به سعادت و کمال نهایی خود برسد.